

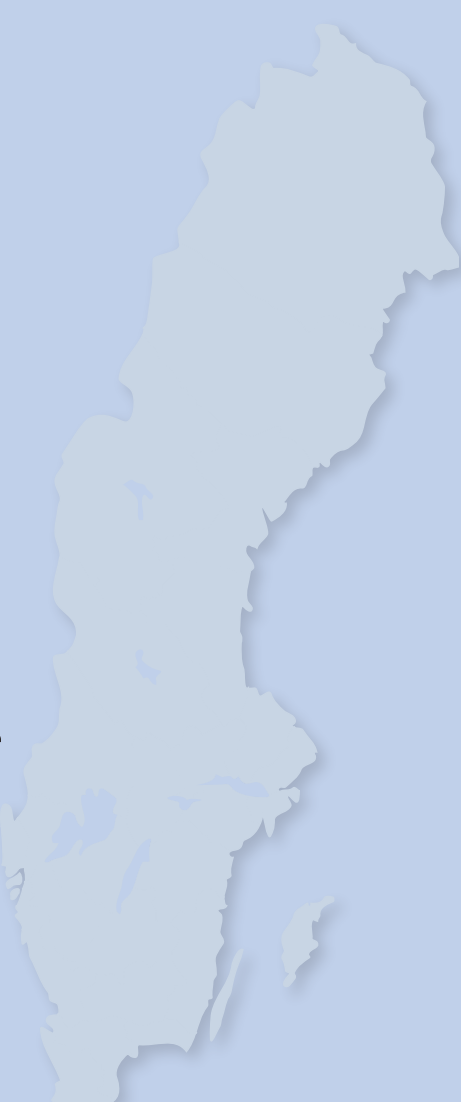
Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

The logo for SCB (Statistiska centralbyrån) is located in the top left corner, consisting of the letters 'SCB' in a white, bold, sans-serif font inside a dark grey circle.

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Ur innehållet:

Den starka BNP-tillväxten påverkar nu även arbetslösheten .....sid 3

Den positiva utvecklingen i svensk ekonomi fortsatte under andra kvartalet. BNP steg med 5,1 procent jämfört med samma kvartal föregående år. Det är numera framför allt den inhemska efterfrågan som driver på BNP-tillväxten.

Merchanting och resevaluta viktiga delar av tjänstehandeln .....sid 4

Ökningstakten för export av varor sjönk markant under andra kvartalet i år medan tjänsteexporten fortsatte starkt uppåt. Merchanting och resevaluta är två väsentliga delar av tjänstehandeln som tillsammans gav ett bidrag till BNP-utvecklingen på 0,5 procentenheter.

Kalenderkorrigering i nationalräkenskaperna .....sid 14

Kalenderkorrigeringar av ekonomisk statistik görs för att på ett korrekt sätt kunna redovisa aktiviteten i ekonomin. Det innebär att man i nationalräkenskaperna justerar produktion och sysselsättning för olikheter i antal arbetsdagar mellan olika kvartal.

Nummer 3•2006

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Export och import.....	4
Hushållens konsumtion	6
Offentlig konsumtion	7
Fasta bruttoinvesteringar	9
Lagerinvesteringar.....	11
SCB:s ledande indikatorer.....	12
Branschutveckling.....	12
Kalenderkorrigering i NR	14
Nya penningmängdsmått.....	16
Arbetsmarknad	18
Summary	21

Saltsjöbadskonferensen

om Sveriges ekonomiska statistik hålls i år den 25–26 oktober. Årets tema är Produktivitet och Globalisering. I samband med konferensen presenteras SCB:s Årsskrift om Produktivitet. Konferensen hålls på engelska.

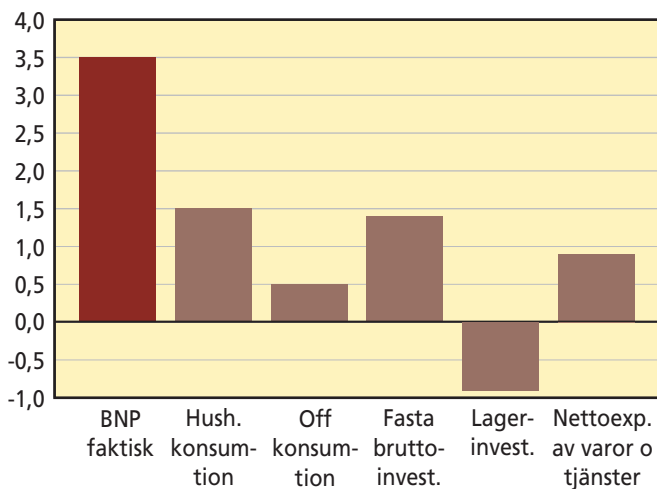
www.scb.se/saltsjobaden

Sammanfattning

Den starka BNP-tillväxten påverkar nu även arbetslösheten

Den positiva utvecklingen i svensk ekonomi fortsatte under andra kvartalet. BNP steg med 5,1 procent jämfört med samma kvartal föregående år, kalenderkorrigerat. Detta är en förstärkning av tillväxttakten från första kvartalet och för första halvåret når BNP-tillväxten 4,6 procent jämfört med första halvåret 2005. Det är numera framför allt den inhemska efterfrågan som driver på BNP-tillväxten. Såväl hushållens konsumtion som bruttoinvesteringarna ökade under andra kvartalet, medan nettoexporten bidrog mindre än tidigare. Kalendereffekten var ovanligt stor, 1,6 procentenheter, beroende på att andra kvartalet innehöll färre arbetsdagar än 2005. Den faktiska tillväxten blev därmed 3,5 procent. Även sysselsättningen fortsatte att öka under andra kvartalet. Det förbättrade arbetsmarknadsläget syns nu också genom en minskad arbetslöshet.

Bidrag till BNP-tillväxten, inkl. importinnehåll
Förändring kvartal 2/2006 jämfört med motsvarande period föregående år
Procentenheter

Källa: Nationalräkenskaperna

Exporten, och då främst tjänsteexporten, fortsatte att öka. Under andra kvartalet ökade exporten med 6,6 procent, jämfört med samma kvartal föregående år. Importen ökade med 5,6 procent. Detta är i stort sett en halvering av exporttillväxten jämfört med det mycket starka första kvartalet vilket avspeglar en lugnare utveckling vad gäller

den internationella efterfrågan. Det är fortsatt främst tjänsteexporten som utvecklas bäst, till stor del beroende på ökad merchandising och resevaluta. Tjänsteexporten ökade med hela 14,5 procent jämfört med andra kvartalet föregående år medan varuexporten hade en mer modest utveckling på 4,2 procent under samma period. Nettoexporten bidrog under andra kvartalet till BNP-tillväxten med 0,9 procentenheter, vilket är betydligt mindre än föregående kvartal.

Hushållens konsumtion fortsatte att stiga och gav det största bidraget till BNP-ökningen under andra kvartalet med 1,5 procentenheter. Detaljhandeln domineras av en hög efterfrågan på hushållsrelaterade varor som möbler, hushållsmaskiner och elektronik. Även fritidsutrustning, paketresor och finansiella tjänster bidrog till den sammanlagda konsumtionsökningen på 3,2 procent.

Den offentliga konsumtionen ökade med 2 procent jämfört med andra kvartalet 2005. Det är både stat och kommuner som expanderar, men den statliga konsumtionen ökade tydligt under andra kvartalet som en följd av ökade försvarsutgifter.

Bruttoinvesteringarna visade en viss dämpning i ökningstakten och steg med 7,9 procent under andra kvartalet, jämfört med samma period föregående år. Detta gäller främst industriinvesteringar, där ökningstakten föll till 1 procent under andra kvartalet, jämfört med 11 procent under föregående kvartal. Bygginvesteringarna visade dock en fortsatt stark utveckling. Väginvesteringarna ökade också kraftigt efter en viss minskning under första kvartalet. Lagerinvesteringar bidrog negativt till tillväxten med 0,9 procent, främst genom en minskning av handelns lager.

Näringslivets förädlingsvärde ökade med 1,5 procent, säsongrensat under andra kvartalet jämfört med föregående år, vilket är en viss dämpning jämfört med första kvartalet. Såväl varuproducerande som tjänsteproducerande branscher utvecklades väl. Det är framför allt verkstadsindustrin som expanderat under andra kvartalet.

Sysselsättningen fortsatte att öka jämfört med motsvarande kvartal 2005. Under andra kvartalet minskade arbetslösheten, vilket inte skett tidigare då sysselsättningsökningen motsvarats av en arbetskraftsökning.

Export och import

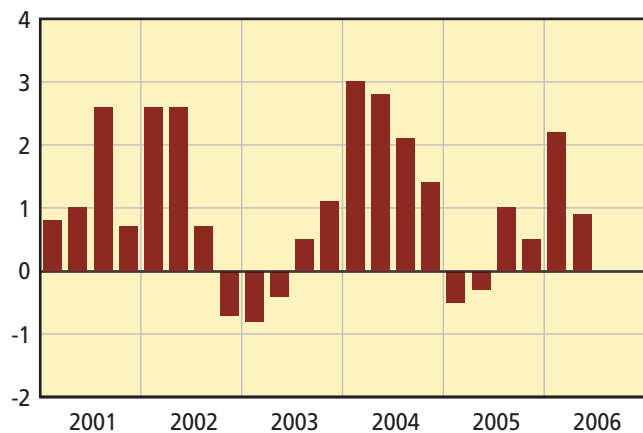
Merchanting och resevaluta viktiga delar av tjänstehandeln

Ökningstakten för export av varor sjönk markant under andra kvartalet i år. Inbromsningen har visat sig för många varugrupper, inte minst teleprodukter och fordon. Tjänsteexporten fortsatte starkt uppåt, även om ökningstakten var något lägre än föregående kvartal. Ökningstakten för varuimporten gick ner, dock inte lika kraftigt som för exporten. Importen av tjänster ökade i nästan samma takt som under första kvartalet. Merchanting och resevaluta är två väsentliga delar av tjänstehandeln som tillsammans gav ett bidrag till BNP-utvecklingen på 0,5 procentenheter.

Exportvolymen för varor och tjänster var under andra kvartalet i år 6,6 procent högre än motsvarande kvartal 2005. Ökningen av totala importen var 5,6 procent. Förändringen från föregående kvartal, baserad på säsongrensade värden, var för exporten och importen totalt 0,9 respektive 2,2 procent.

Exportnettots bidrag till BNP-förändringen

Jämförelse med motsvarande kvartal föregående år.
Procentenheter

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. andra kvartalet 2006

Exportnettot för Sverige, uttryckt som påverkan på BNP-förändringen, var för andra kvartalet 2006 betydligt mindre än för föregående kvartal. Bidraget blev 0,9 procentenheter av den faktiska ökningen på 3,5 procent jämfört med motsvarande kvartal 2005. Bidraget låg därmed på en aningen lägre nivå än genomsnittet för den senaste femårsperioden. För första kvartalet i år var bidraget 2,2 procentenheter.

Export och import av varor och tjänster

	Andra kvartalet 2006	
	Miljarder kronor, löpande priser	Procentuell förändring, volym Jämfört med kv 1/2006 (säsongrensade värden ¹) Jämfört med kv 2/2005 (faktiska värden)
Export		
Varor och tjänster	365,6	0,9
Varor	274,3	0,6
Tjänster	91,3	1,3
Import		
Varor och tjänster	303,0	2,2
Varor	230,2	0,9
Tjänster	72,8	2,9

Källa: Nationalräkenskaperna

För första kvartalet 2006 har vissa revideringar genomförts, främst på grund av ytterligare uppgifter från utrikeshandelsstatistiken för både varor och tjänster. Dessutom har korrigeringar gjorts av merchanting, samt av vissa andra skäl. Totaleffekten var begränsad.

Fortsatt ökning av merchanting

Exporten av tjänster utgörs även under andra kvartalet till väsentlig del av merchanting¹, d.v.s. svenska företags marginal på försäljning av varor som inte passerat svensk gräns. Merchantingen utgjorde andra kvartalet i år 8,8 miljarder kronor, vilket är 1,3 miljarder mer än beloppet för motsvarande kvartal 2005. Det kan jämföras med det totala överskottet i tjänstehandeln som var 18,5 miljarder kronor.

Merchantingen gav för andra kvartalet ett bidrag till BNP-ökningen på 0,3 procentenheter. För första kvartalet var motsvarande bidrag 0,2 procentenheter och för helåret 2005 likaledes 0,2 procentenheter. Bidraget från merchanting till BNP-förändringen har varierat en hel del, men det har visat en tendens att vara något större från och med sista kvartalet 2003. De två första kvartalen 2005 var dock ett undantag i detta avseende.

De aktuella beloppen för merchanting enligt nationalräkenskaperna framgår av tabellen. De skiljer sig en hel del från vad som har redovisats av Riksbanken, beroende på att olika typer av korrigeringar har genomförts. För de två senaste kvartalen har korrigeringarna införts för att få korrekt utveckling i förhållande till motsvarande kvartal 2005. Det bör påpekas att siffrorna för merchanting är behäftade med osäkerhet, beroende på de mätproblem som föreligger.

¹ För en utförlig förklaring av begreppet merchanting, se Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv för fjärde kvartalet 2004.

Merchanting

Nivå samt bidrag till BNP-utvecklingen

		Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår
2001	Bidrag, procent-	-0,1	-0,1	-0,2	0,1	-0,1
2002	enheter (jämfört	0,1	0,2	0,2	-0,3	0,0
2003	med motsvarande	-0,1	0,0	0,0	0,4	0,1
2004	kvartal före-	0,5	0,3	0,6	0,4	0,5
2005	gående år)	0,0	0,1	0,5	0,4	0,2
2006		0,2	0,3			
2000	Nivå, miljarder	6,4	4,8	4,9	6,3	22,3
2001	kronor i	5,5	4,6	4,4	7,2	21,7
2002	löpande priser	6,1	5,9	5,1	4,9	21,9
2003		5,3	5,3	4,7	6,5	21,9
2004		8,0	7,3	7,6	8,5	31,4
2005		7,7	7,5	10,3	11,1	36,5
2006		9,3	8,8			

Källa: Nationalräkenskaperna

Utländsk konsumtion i Sverige ökar

Som visades i föregående utgåva av Sveriges ekonomi så har dock även tjänsteexporten i övrigt varit expansiv under senare år. En väsentlig post där är resevalutan, d.v.s. utländska besökarens konsumtion i Sverige (inklusive det som kan definieras som gränshandel, då i synnerhet mot Norge) som i försörjningsbalansen bokförs som tjänsteexport, och svenskars konsumtion i utlandet, som bokförs som tjänsteimport. Denna post förbättrades det senaste kvartalet med 1,8 miljarder kronor i löpande priser jämfört med andra kvartalet i fjol, beroende på att utländska besökarens konsumtion i Sverige ökade mera än svenskars konsumtion i utlandet. Det kan konstateras att årsgenomsnittet för bidragen till BNP-förändringen vanligtvis har legat runt noll, med avvikelser på en eller ett par tiondels procentenheter. Under 2001 var bidragen däremot exceptionellt stora.

Utländsk konsumtion i Sverige samt svenskars konsumtion i utlandet (netto)

Nivå samt bidrag till BNP-utvecklingen

		Kv 1	Kv 2	Kv 3	Kv 4	Helår
2001	Bidrag, procent-	0,4	0,6	1,1	0,8	0,7
2002	enheter	0,3	0,2	0,1	-0,3	0,1
2003		0,2	0,2	-0,3	-0,2	0,0
2004		-0,4	-0,4	-0,1	-0,1	-0,2
2005		0,1	0,1	0,4	0,3	0,2
2006		0,2	0,2			
2000	Nivå, miljarder	-9,2	-9,1	-8,9	-8,7	-35,9
2001	kronor i	-8,5	-7,6	-5,5	-5,3	-27,0
2002	löpande priser	-7,4	-6,4	-4,3	-6,6	-24,7
2003	(netto)	-5,9	-4,7	-5,4	-7,3	-23,2
2004		-7,8	-7,3	-5,9	-7,5	-28,5
2005		-6,8	-6,7	-4,4	-6,7	-24,6
2006		-6,1	-4,9			

Källa: Nationalräkenskaperna

Den tillgängliga informationen på detta område bygger till största delen på Riksbankens valutaväxlingsuppgifter. Möjligheterna är för närvarande bristfälliga att på grundval av dessa uppgifter dra några säkra slutsatser om t.ex. omfattning och utveckling av den svenska gränshandeln mot Norge och andra grannländer. Avsikten är att i ett senare nummer av *Sveriges ekonomi* göra ett försök att närmare analysera gränshandeln och även övriga delar av utländska

besökarens konsumtion i Sverige. Det kan dock konstateras att transporter, resevaluta och merchanting under andra kvartalet i år stod för nästan hälften av den totala tjänsteexporten. Andelen har varierat mycket litet under de senaste åren. Övrig tjänsteexport har alltså växt i ungefär samma takt.

Trögt för fordonsexporten

Varuexporten steg som nämnts under andra kvartalet betydligt långsammare än under första kvartalet. Enligt för närvarande tillgängliga uppgifter från utrikeshandelstatistikens exportvolymindex var ökningen 4,6 procent jämfört med andra kvartalet 2005. Volymökningen skiljer sig något från den som redovisas i nationalräkenskaperna på grund av olika definitioner av vara/tjänst m.m. Den minskande ökningstakten gäller flertalet varugrupper. Järnmalm avvek och ökade kraftigt. Exporten av vägfordon är fortsatt matt.

Exportens och importens volymutveckling

Förändring i procent från motsvarande kvartal föregående år

	Export		Import	
	Kv 1/06	Kv 2/06	Kv 1/06	Kv 2/06
Totalt	12,9	4,6	9,7	4,2
Skogsvaror	7,9	0,9	2,7	0,3
Mineralvaror	1,3	-1,4	-4,5	-7,3
Kemivaror m.m.	18,3	6,3	10,2	4,3
Energivaror	15,4	7,6	5,3	-6,2
Verkstadsvaror	15,2	5,1	12,9	8,2
Övriga varor	11,5	8,5	13,7	7,2

Källa: Utrikeshandelstatistiken

Importen var under andra kvartalet 4,2 procent högre än motsvarande kvartal föregående år, vilket även det var en mindre ökning än under första kvartalet.

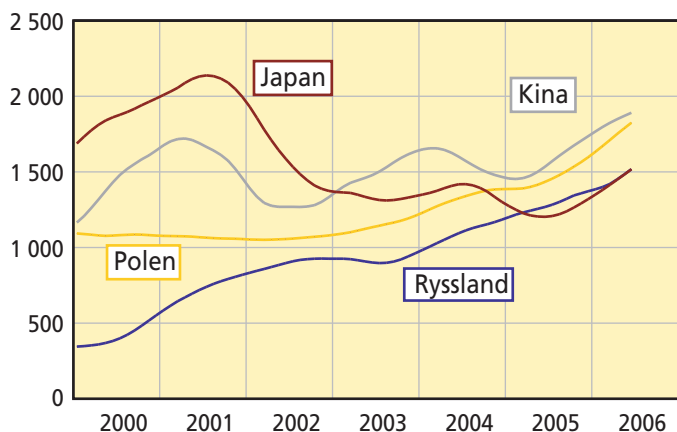
Exporten till Asien återhämtar sig

För utrikeshandeln fördelad på länder föreligger bara uppgifter i löpande priser, som påverkas av prisförändringar och ändrade valutakurser. Exporten steg, jämfört med motsvarande kvartal föregående år, kraftigt för bl.a. de nordiska länderna. Den har nu även tagit fart till Asien, inte minst Kina och Japan. I det senare fallet har dock konstaterats i förra numret av Sveriges ekonomi att utvecklingen sett över en längre tidsperiod tyder på att geografiskt avlägsna exportmarknader har svårt att växa i särskilt hög takt. Sett på litet längre sikt har däremot exporten till Ryssland ökat kraftigt.

Export till vissa länder

Miljoner kronor, löpande priser. Trend

Källa: Utrikeshandelsstatistiken

Data t.o.m. juni 2006

Exempelvis kan noteras att år 2000 var exporten till Japan fyra gånger så stor som till Ryssland, medan den nu ligger på ungefär samma nivå. USA avviker markant från samtliga övriga större länder, genom att exporten dit sjönk det senaste kvartalet. En följd av detta är att Tyskland åter gått upp som största mottagare av svensk export.

Kontaktperson: Leif Munters, 08-506 945 09

Hushållens konsumtion

Hushållens konsumtion fortsätter att öka

Hushållens konsumtion ökade under andra kvartalet med 3,2 procent. Det är främst försäljningen inom detaljhandeln som ökar och fritid och underhållningsprodukter gav det största bidraget till tillväxten under andra kvartalet. Detaljhandelsvarorna i hushållens konsumtion steg med 7,5 procent och bidrog därmed till den totala konsumtionsökningen med 2,6 procentenheter. Hushållens inköp av bilar ökade med knappt 5,9 procent, vilket gav ett bidrag på 0,2 procentenheter.

Under andra kvartalet dominerade hushållens konsumtion, tillsammans med bruttoinvesteringarna, den totala BNP-tillväxten. Den faktiska konsumtionsökningen (exkl. kalender-effekt) ökade till 3,2 procent och bidraget till BNP-tillväxten var 1,5 procentenheter. Utvecklingen under andra kvartalet avspeglar bland annat en ökad konsumtion i samband med fotbolls-VM. De varor som konsumenterna efterfrågat har främst varit inom området fritid och rekreation, t ex audiovisuell utrustning, foto samt charterresor. Även hotell och övernattningar har ökat. Ett annat område som fortsätter att expandera under andra kvartalet är möbelsektorn, vilken även innefattar spisar, kylskåp och andra hushållsmaskiner samt hushållstextilier, verktyg och annan utrustning. Denna del av hushållens konsumtion stämmer väl överens med de höga bygginvesteringarna. Det kan noteras att även alkoholkonsumtionen ökade under andra kvartalet, liksom konsumtionen av finansiella tjänster.

Hushållens konsumtion andra kvartalet 2006

	Andel av hushållens konsumtion, %	Volymförändring i jmf med kv 2/05, %	Bidrag till hushållens konsumtionsökning, %
Boende	26,4	0,2	0,0
Livsmedel och alkoholfria drycker	12,7	5,5	0,7
Transporter	13,9	1,6	0,2
Fritid, rekreation och kultur	12,4	8,1	1,0
Audio-, foto- och datautrustn.	..	19,8	..
Charterresor	..	13,0	..
Övriga varor och tjänster	9,5	6,0	0,6
Finansiella tjänster	..	10,0	..
Kläder och skor	5,3	6,5	0,3
Möbler m.m.	5,4	13,5	0,7
Inredningsartiklar, möbler	..	14,2	..
Hushållstextilier	..	18,2	..
Spisar, ugnar, kylskåp	..	17,3	..
Husgeråd, glas m.m.	..	12,9	..
Verktyg och utrustning	..	12,3	..
Restauranger, hotell	5,1	0,3	0,0
Hotell, övernattningar	..	10,0	..
Post och telekommunikationer	3,1	4,4	0,1
Alkoholhaltiga drycker och tobak	3,7	4,0	0,1
Alkoholhaltiga drycker	..	9,3	..
Hälsa- och sjukvård	2,8	0,3	0,0
Utbildning	0,3	1,7	0,3
Konsumtion utomlands	4,7	6,6	0,26
Besökarens kons. i Sverige ¹	-5,2	18,3	-0,8
Total konsumtionsökning	100,0		3,2

Källa: Nationalräkenskaperna

Första kvartalet har hushållens konsumtion reviderats upp med 0,4 procentenheter till 3,3 procent, då det tillkommit

¹ Denna post utgör en del av tjänsteexporten och subtraheras därför från hushållens konsumtion.

ny information för restaurangtjänster, hår- och skönhetsvård, sport- och rekreationstjänster samt tidskrifter.

Utländska hushålls konsumtion i Sverige fortsätter att öka

Utländska hushålls konsumtion i Sverige har ökat kraftigt under de senaste 18 månaderna. I denna post finns förutom utländska turisternas konsumtion i Sverige även den gränshandel som sker med kringliggande länder, främst Norge och Danmark. I en kommande fördjupningsartikel i Sveriges Ekonomi kommer denna utveckling att granskas mer i detalj.

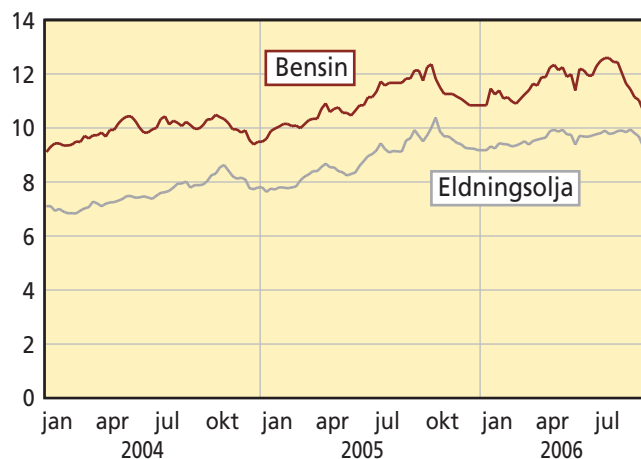
Svenska hushålls konsumtion i utlandet har också ökat men inte i lika stor omfattning som utländska besökares konsumtion i Sverige. Då besökarnas konsumtion i Sverige ingår som en del av detaljhandeln, men lyfts ut ur hushållens konsumtion innebär detta att skillnaden mellan detaljhandel och hushållens konsumtion har varit särskilt stor under de senaste två kvartalen. Detaljhandeln blir därmed en dålig indikator på konsumtionsutvecklingen i Sverige i dagsläget.

Stigande oljepriser ger ändrat konsumtionsbeteende.

Under andra kvartalet steg oljepriserna till nya rekordnivåer. Utvecklingen med allt högre oljepriser, samt gynnsamma bidrag till energibesparande åtgärder, ser nu ut att ha börjat ge

effekt på konsumenternas beteende. Efterfrågan på olja har minskat under andra kvartalet, samtidigt som konsumtionen av pellets och el har ökat. En minskning av bensinkonsumtionen noteras också samtidigt som såväl kollektivtrafik som järnvägsresande ökat. Detta kan vara en effekt av införandet av trängselavgifter i Stockholm, men det kan också bero på en anpassning till ett rekordhög oljepris.

Priser på olja och bensin SEK/liter

Källa: SPI och OK-Q8

Data t.o.m. september 2006

Kontaktpersoner: Monica Nelson Edberg, 08-506 945 66

Offentlig konsumtion

Ökning av den offentliga konsumtionen

De totala offentliga konsumtionsutgifterna för både stat och kommuner ökade med 2 procent under årets andra kvartal jämfört med samma period 2005. Statens konsumtion ökade mest. Köpen av tjänster steg inom både kommunerna och landstingen.

Offentlig konsumtion, kvartalsvis Volymförändring, procent

	2005 jämfört med 2004	Jämfört med motsvarande kvartal föregående år	
		2006 kv 1	2006 kv 2
Totalt	0,7 (1,1)	0,7 (1,1)	2,0
Landsting	2,2	1,4 (1,8)	1,7
Kommuner	1,3	1,7	1,9
Staten inkl. socialförsäkringssektorn	-1,5 (-0,3)	-1,7 (-0,5)	2,3

Källa: Nationalräkenskaperna

Anmärkning: Inom parentes anges de första publicerade preliminära siffrorna för varje kvartal. Om inget anges har inga revideringar skett.

Kommunernas köp av tjänster stiger

En bidragande orsak till ökningen av konsumtionsutgifterna i primärkommunerna var ökad insatsförbrukning, där köp av inhyrd personal, konsulttjänster och stödverksamhet (t.ex. städning, måltidsproduktion, fastighetsskötsel, skolskjuts, administrativt stöd) ökade. Stora poster som löner, kollektiva avgifter och övriga produktionskostnader steg samtidigt som avdragsposten försäljning uppvisade endast marginell volymökning. Antalet arbetade timmar minskade, eftersom påsken i år inföll under andra kvartalet. Kalenderkorrigeringseffekten för kommunerna har beräknats till +4,6 procentenheter. Sociala naturaförmåner¹ ökade, även om posten inte hör till de största, mest i volym av alla delposter och lyfte den totala kommunala konsumtionen med 0,4 procentenheter.

¹ Sociala naturaförmåner kallades tidigare direktkonsumtion och består av offentligt finansierade varor och tjänster som tillfaller hushållen och produceras av marknadsproducenter, det vill säga företag, föreningar och stiftelser. I primärkommunala sammanhang är det framför allt privata utförare av omsorgs- och utbildningstjänster som står bakom postens stabila ökning.

Landstingen följer nya bokföringsrekommendationer

De köpta tjänsterna, som representerar cirka en tiondel av landstingens konsumtion, ökade med en fjärdedel sedan nya bokföringsrekommendationer för dosdispensering började gälla. Härmed har insatsförbrukningen ökat. Vidare har löner, kollektiva avgifter och övriga produktionsskatter (dessa tack vare nya procentsatser som infördes vid årsskiftet) stigit. Antalet arbetade timmar minskade något mindre än för kommunerna. Kalenderkorrigeringseffekten för landstingen har beräknats till +2,6 procentenheter.

För landstingen består sociala naturaförmåner av kostnader för läkemedelsförmåner, vårdavtal för privata vårdgivare samt färdtjänst. Läkemedelsförmånen som utgör ungefär hälften av posten, minskade både i fasta och löpande priser beroende på nya bokföringsrekommendationer avseende dosdispensering som fr.o.m. detta kvartal bokförs under insatsförbrukning som köp av tjänster (se ovan).

Statens konsumtion ojämn

Försvarets varaktiga varor har ökat i volym med 79 procent, vilket påverkar den totala statliga konsumtionen. Under ovan rubricerade post räknas försvarets inköp av sådana varor som används mer än ett år och som i andra sammanhang skulle ha betraktats som investeringar – och därför inte ingått som insatsförbrukning i konsumtionsutgifter. Eftersom militära vapen inte är avsedda att producera, behandlas de inte heller i nationalräkenskaperna som insats i en produktionsprocess, utan ingår i den statliga konsumtionen direkt vid förvärvstidpunkten. Detta är ett av skälen till att den statliga konsumtionen växer eller avtar med viss ryckighet. Statens insatsförbrukning har minskat i volym. Framför allt har försvaret, Banverket, Vägverket och Regeringskansliet bidragit till detta.

Avdragsposten försäljning har minskat i volym. Under den externa försäljningen för staten redovisas bland annat kostnaderna för såväl tjänsteexport av fredsbevarande truppsatser till internationella organisationer som för den militära mathållningen till värnpliktiga. De statliga sociala naturaförmånerna som består av allmän rättshjälp, arbetsmarknadsutbildning, rehabiliteringstjänster samt tandvård har minskat i volym. Ny periodisering av tandvården gäller fr.o.m. första kvartalet 2006. Trots att samtliga volymminskningar drog ner statens konsumtionsutgifter, uppvägdes inte ökningen i försvarets varaktiga varor. Statens konsumtionsutgifter ökade därför totalt med 2,3 procent under andra kvartalet jämfört med samma period 2005.

Revideringar för staten – som vanligt

Den kommunala konsumtionen för första kvartalet har inte reviderats. Revidering kommer dock att ske i samband med beräkningen av tredje kvartalet. Då är de preliminära årsberäkningarna för föregående år färdiga och nya vikter (fördelningsgrunder) kan således användas.

Det har ansetts befogat att revidera första kvartalets konsumtionsuppgifter för landstingen eftersom både kapitalförslitningen har reviderats sedan förra beräkningen och en ny lönevolym (löner i fasta priser) införts. Det sistnämnda påverkar även kollektiva avgifter och övriga produktionsskatter i fasta priser. Landstingens konsumtion nedreviderades med knappt en halv procentenhet för första kvartalet.

Inga revideringar har skett avseende statens konsumtionsutgifter år 2005. Nya lägre uppgifter om insatsförbrukning (inköp av varor och tjänster) under första kvartalet 2006 har föranlett nedrevidering av statens totala konsumtionsutgifter med drygt 1 procentenhet. Andra nya uppgifter var av mindre betydelse och påverkade endast fördelningen mellan delposter.

Om källor

Konsumtionsuppgifter beräknas för samtliga delar av den offentliga sektorn (stat, socialförsäkring, kommuner, landsting och övriga kommuntyper) utifrån uppgifter i löpande priser.

Ekonomistyrningsverket (ESV) levererar kvartalsvis Underlag för Finansiellt Sparande (UFS) för de flesta av statens 249 myndigheter och ett antal specialfall (Botniabanan AB, Operan, Dramaten, Chalmers, Jönköpings högskola, Riksbankens Jubileumfond, Norrlandsfonden samt ett antal stiftelser som staten kontrollerar och finansierar med mer än 50 procent). Riksbanken, Exportkreditnämnden och Allmänna advokatbyråer liksom produktionsdelar (byggproduktion som utförs på uppdragsbasis och således är avgiftsfinansierad) av Banverket och Vägverket exkluderas.

För kommuner finns i sin nuvarande form sedan 2001 en kvartalsvis enkät som går till alla kommuner med mer än 30 000 invånare. Uppgifterna räknas upp för samtliga kommuner med hjälp av vikter och nivåer från det årliga Räkningskapsammandraget (RS). Kommunerna har möjlighet att ändra tidigare lämnade uppgifter samt kommentera utfall och förändringar. Enkäten byggs ut successivt och svarsfrekvensen är idag 100 procent i de flesta fall. Kommunikationen med de största kommunerna utvecklas ständigt. En rad andra källor används. Den kommunala sektorn innefattar 290 kommuner och cirka 115 kommunalförbund (antal samarbetsförbund växer stadigt).

Informationen i löpande priser för de 20 landstingen samlas in och kompletteras med andra källor på liknande sätt som för kommunerna. Enkäten täcker dock alla landsting. Eftersom en del landsting har tertiärbokslut, är uppgifter som lämnas in för kvartal första gången delvis uppskattade. Uppgifterna preciseras vid kommande enkäter.

Till skillnad från många andra primärstatistiska resultat som utgör underlag i NR så publiceras aldrig underlagen till den offentliga konsumtionen separat. Därför kan såväl informationen om de enskilda delposterna och dess inflytande på resultatet som de många olika anledningarna till revideringar förtydligas i *Sveriges ekonomi*.

Kontaktperson: Vera Norrman, 08-506 943 04

Fasta bruttoinvesteringar

Uppgången i investeringarna fortsätter

De fasta bruttoinvesteringarna fortsatte att öka relativt kraftigt under andra kvartalet. Uppgången var bred och berörde samtliga typer av investeringar, men innebar ändå en klar dämpning i förhållande till den höga ökningstakten under första kvartalet. Den kraftiga och relativt långa tillväxtfasen för investeringarna har inneburit att de fasta bruttoinvesteringarnas andel av i BNP successivt stigit och nu är högre än i början på decenniet. Uppgifterna över beviljade bygglov – en ledande indikator för byggandet – fortsatte att utvecklas mycket positivt under andra kvartalet.

Investeringsaktiviteten var hög i den svenska ekonomin även under andra kvartalet i år. De fasta bruttoinvesteringarna fortsatte då enligt preliminära beräkningar att öka med 1,6 procent, mätt i volym, säsongrensade och jämfört med första kvartalet i år. Det motsvarar en årlig ökningstakt om 6,6 procent, vilket ändå innebär en halvering av den höga ökningstakten från första kvartalet. Investeringarna har därmed ökat oavbrutet, från kvartal till kvartal, sedan slutet på 2003, dvs. under två och ett halvt års tid med sammanlagt 23–24 procent.

Under de två närmast föregående konjunkturuppgångarna i den svenska ekonomin, i mitten respektive i slutet av 1990-talet, sträckte sig uppgångsfasen för investeringarna över en tidsperiod av ca två och ett halvt år. Den sammanlagda ökningen i de fasta bruttoinvesteringarna var under var och en av dessa två tillväxtperioder 22–23 procent.

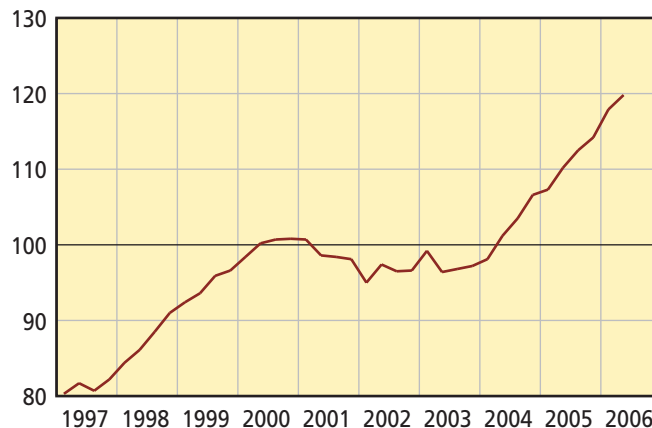
Investeringarna ökade snabbast

Under andra kvartalet i år var de fasta bruttoinvesteringarna 7,9 procent högre jämfört med motsvarande kvartal 2005. Det var inte lika mycket som den snabba uppgången under första kvartalet på 11,8 procent. Trots dämpningen var de fasta bruttoinvesteringarna den klart snabbast växande posten i försörjningsbalansen under andra kvartalet. Uppgången i investeringarna motsvarade 1,4 procentenheter av den faktiska BNP-tillväxten andra kvartalet i år på 3,5 procent, jämfört med andra kvartalet i fjol.

Under första halvåret i år var de fasta bruttoinvesteringarna 9,7 procent högre jämfört med motsvarande period i fjol. Det innebär samma höga ökningstakt som under första halvåret 2005, och mer än en dubbelt så hög ökningstakt som för hela BNP. Den stadiga och kraftiga uppgången i investeringarna har lett till att investeringskvoten i ekonomin, dvs. de fasta bruttoinvesteringarnas andel av BNP stigit successivt de senaste åren, från en tidigare låg nivå. Under första halvåret i år var investeringskvoten 17,5 procent, vilket överträffar noteringen från första halvåret år 2000 – tidpunkten för den närmast föregående investeringsboomen – med en halv procentenhet.

Fasta bruttoinvesteringar

Volymindex 2000=100, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. andra kvartalet 2006

En viktig förklaring till den nuvarande höga investeringsnivån i ekonomin är den kraftiga uppgången i bostadsbyggandet de senaste åren. Rensat för bostadsinvesteringar var investeringskvoten under första halvåret i år fortfarande knappt en procentenhet lägre än den högsta noteringen i början på decenniet.

Bredare bas än tidigare

Uppgången i investeringarna under första halvåret i år hade en bred bas. Näringslivets investeringar visade nästan samma höga ökningstakt som under första halvåret i fjol, men en skillnad i övrigt är ett positivt omslag för de offentliga investeringarna. Dessa, som utgör mindre än tio procent av de totala fasta bruttoinvesteringarna, ökade under första halvåret i år med drygt fem procent, vilket är hälften så snabbt som uppgången i näringslivets investeringar.

Fasta bruttoinvesteringar

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser

	2005				2006	
	Helår	2 kv	3 kv	4 kv	1 kv	2 kv
Näringslivet	382	11,2	11,7	7,1	12,5	8,6
Tillverkningsindustri	77	8,5	10,2	8,2	10,5	-1,3
Tjänsteproducenter ¹	144	4,3	5,6	-0,4	11,1	8,7
Företagstjänster	39	13,0	8,6	-4,2	21,5	-2,4
Offentliga myndigheter	73	2,2	3,0	-1,5	7,4	3,6
Stat	38	0,1	-2,4	-8,7	10,5	5,2
Kommuner	35	4,8	9,5	6,6	3,9	1,8
Totalt	455	9,7	10,3	5,4	11,8	7,9
Maskiner	154	20,2	14,6	9,5	19,7	2,5
Transportmedel	39	-11,6	-1,0	0,5	-3,9	23,0
Bostäder	75	17,1	16,7	14,8	11,8	12,3
Övriga byggnader	118	6,2	5,7	-1,4	12,3	7,0
Programvaror m.m.	66	2,8	7,9	3,6	7,2	7,9

Källa: Nationalräkenskaperna

¹ Exklusive fastighetsverksamhet/bostäder

Inom näringslivet drogs investeringarna upp i samtliga viktigare branscher under första halvåret i år, och för flertalet av dessa var ökningen dessutom kraftig. De högsta ökningstalen redovisas för energisektorn med 27 procent, kreditinstitut och försäkringsbolag med nära 20 procent, samt post- och teleföretag med ca 16 procent.

Dämpning inom alla sektorer

I förhållande till utvecklingen för första kvartalet – då investeringarna visade den högsta ökningen för ett enskilt kvartal sedan 1995 – skedde alltså en viss dämpning under andra kvartalet. Dämpningen gäller alla sektorer: näringsliv, stat och kommuner. Anmärkningsvärd var nedgången – om än svag – för tillverkningsindustrin, och den markanta dämpningen för maskininvesteringarna.

Det skall framhållas att osäkerheten är stor i detta läge om näringslivets investeringar under andra kvartalet, eftersom uppgifterna bygger på investeringsenkäten från juni i år med uppgifter insamlade i maj. Viktiga utfallsiffror för företagens investeringar avseende andra kvartalet föreligger således inte vid detta enkättillfälle. Uppgifterna för investeringarna i nationalräkenskaperna är vid detta tillfälle i stället i stor utsträckning modellbaserade. Det finns dock stöd från den ekonomiska korttidsstatistiken att investeringsaktiviteten i ekonomin varit fortsatt hög under andra kvartalet i år. Sålunda har tillförseln av investeringsvaror till den svenska marknaden ökat kraftigt de senaste månaderna. Detta framgår av såväl leveransstatistiken för industrin som utrikeshandeln med varor.

Den svenska industrins leveranser av investeringsvaror till den egna hemmamarknaden ökade från en dämpad nivå under första kvartalet till andra kvartalet i år markant, med över 10 procent. Även de industriföretag som är specialiserade på maskiner, utom kontorsmaskiner och datorer, ökade sina leveranser till den svenska marknaden kraftigt mellan de två senaste kvartalen – om än i en betydligt lägre takt än investeringsvarorna totalt – med 3,3 procent eller med drygt 13 procent omräknat till årstakt.

En liknande utveckling under denna period kan noteras även för importen på detta varuområde. Från första till andra kvartalet i år ökade de svenska företagens import av investeringsvaror med 4,2 procent – med 18 procent omräknat till årstakt – samt importen av maskiner, utom kontorsmaskiner och datorer, med tre procent – eller med ca 13 procent omräknat till årstakt – säsongrensat. I båda fallen innebär utvecklingen en stegring av ökningstakten från kvartalet innan.

Ett rekordhøgt kapacitetsutnyttjande inom industrin under andra kvartalet i år, på 91,1 procent, indikerar behov av fortsatta utbyggnader av produktionskapaciteten inom denna bransch. I samma expansiva riktning pekar även industriföretagens uppgifter om utbyggnader av produktionskapaciteten i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer från i sommar. Såväl utfallet för andra kvartalet i år som planerna för tredje kvartalet avseende produktionskapaciteten är starkare respektive mer expansiva än i vintras och under våren.

Ökning för samtliga typer av investeringar

Sett till typen av investeringar var uppgången under andra kvartalet bredare än på länge och omfattade nu samtliga typer av investeringar. Vid sidan av den påtagliga dämpningen av maskininvesteringarna skedde nu, efter en tidigare svag utveckling, ett positivt omslag i transportmedel, till en stark ökning med 23 procent under andra kvartalet.

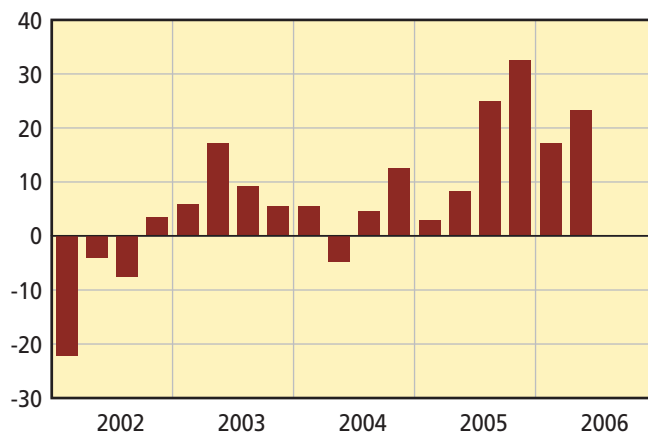
Företag och myndigheter fortsätter också att göra omfattande investeringar i programvaror. På detta område förstärktes uppgången under andra kvartalet. Ökningen med 7,5 procent under första halvåret innebär att investeringsvolymen av programvaror m. m. under första halvåret i år är den högsta under ett enskilt halvår sedan första halvåret 2001.

Uppgången i bostadsbyggandet förstärktes

Även för bostäder fortsatte och förstärktes uppgången under andra kvartalet, till en ökning med 12,3 procent. Därmed bröts den långvariga dämpningen i ökningstakten för bostadsbyggandet, som pågått varje kvartal sedan fjärde kvartalet 2004. Nybyggnationen av flerbostadshus och småhus ökade ungefär lika mycket, med runt 10 procent, vilket i båda fallen ändå innebar en lägre ökning än för kvartalet innan. Det var i stället en kraftig uppgång i ombyggnationen av flerbostadshus som drev upp ökningstakten för bostadsbyggandet under andra kvartalet. Även investeringarna i övriga byggnader fortsatte att öka kraftigt under andra kvartalet med sju procent, vilket ändå innebar en dämpning från den snabba tillväxten kvartalet innan.

Beviljade bygglov för alla byggnader

Förändring från motsvarande kvartal föregående år
Procent

Källa: Bygglövsstatistiken

Data t.o.m. andra kvartalet 2006

Den senaste statistiken över byggloven – den ledande indikatorn för byggandet – pekar på fortsatt stark utveckling under den närmaste tiden för byggandet. Det gäller särskilt bostadsbyggandet där byggloven – mätt som byggnadsareal – enligt de första preliminära beräkningarna för andra kvartalet ökade mycket kraftigt och i stegrad takt, med över 30 procent jämfört med motsvarande kvartal 2005. Även för övriga byggnader fortsatte byggloven att öka kraftigt, men i fortsatt avtagande takt.

Kontaktperson: Bo Sandén, 08-506 946 94

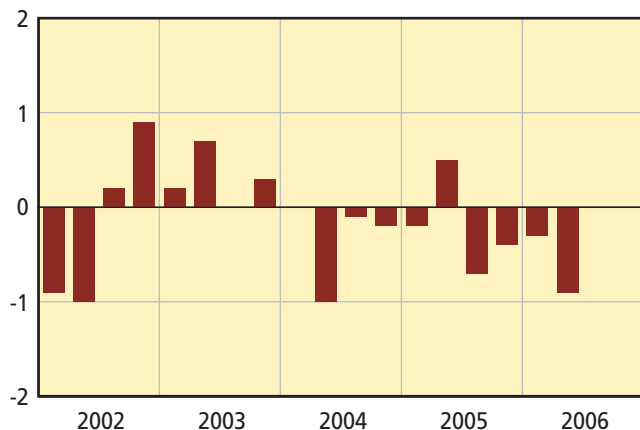
Lagerinvesteringar

Tydlig negativ lagereffekt

BNP-utvecklingen fortsätter att dras ner av förändringen av näringslivets totala lager, och effekten av detta har ökat ganska klart under andra kvartalet. Handelslagren står för största delen av den negativa lagerbidraget, men även lagren av produkter i arbete och färdigvaror samt skogslagren har tillsammans haft en tydlig negativ effekt på BNP-utvecklingen. Företagens bedömningar av handelslagren har nu börjat närma sig en normal nivå även om bilhandeln uppger att lagren fortfarande är för stora. Inom industrin är lagersituationen fortsatt något splittrad.

Påverkan från näringslivets totala lager på BNP fortsatte att vara negativ under andra kvartalet, men till skillnad mot de senaste kvartalets relativt svaga påverkan har lagereffekten under andra kvartalet varit mer betydande. För andra kvartalet i år, jämfört med andra kvartalet 2005, har lagren bidragit till BNP-utvecklingen med -0,9 procentenheter. Detta kan jämföras med lagrens bidrag till BNP-förändringen under första kvartalet med -0,3 procentenheter.

Lagerinvesteringarnas bidrag till BNP-tillväxten Jämförelse med motsvarande kvartal föregående år Procentenheter

Källa: Nationalräkenskaperna

Data t.o.m. andra kvartalet 2006

Det största negativa bidraget kom från handelslagren som drog ner BNP-utvecklingen med -0,5 procentenheter. Även industrins lager av produkter i arbete och färdigvaror samt skogslagren har bidragit klart negativt till utvecklingen.

Tilltagande lagerminskningar inom industrin

Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer visar att industrins lagerstocksomdöme gällande färdigvarulagren förbättrades under 2005, men fortfarande bedöms de som något för stora. Sedan fjärde kvartalet 2005 och fram till andra kvartalet i år har bedömningen dock legat på en i stort sett oförändrad nivå. Bland de större branscherna är det främst den kemiska industrin och motorfordonsindustrin som upplever sina färdigvarulager som för stora, men i synnerhet för den kemiska industrin utvecklas lageromdömena mycket ryckigt. Samtidigt har trävaru- och massaindustrin problem med att lagren är för små.

Krympande handelslager

Handelslagren minskar i allt snabbare takt vilket har gett ett kraftigt negativt bidrag till BNP-utvecklingen. Enligt lageromdömet i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer har handelslagren minskat sakta men säkert under flera kvartal i rad och för andra kvartalet i år nåddes den lägsta nivån under 2000-talet. Lageromdömena för såväl partihandeln som sällanköps- och livsmedelshandeln visar på historiskt låga nivåer. Lageromdömena inom bilhandeln tyder visserligen på att lagren har minskat något, men avviker från övriga handelsbranscher genom att fortfarande ligga i närheten av den långsiktiga genomsnittsnivån.

Kontaktperson: Tomas Thorén, 08-506 941 46

Regionala konjunkturbarometrar

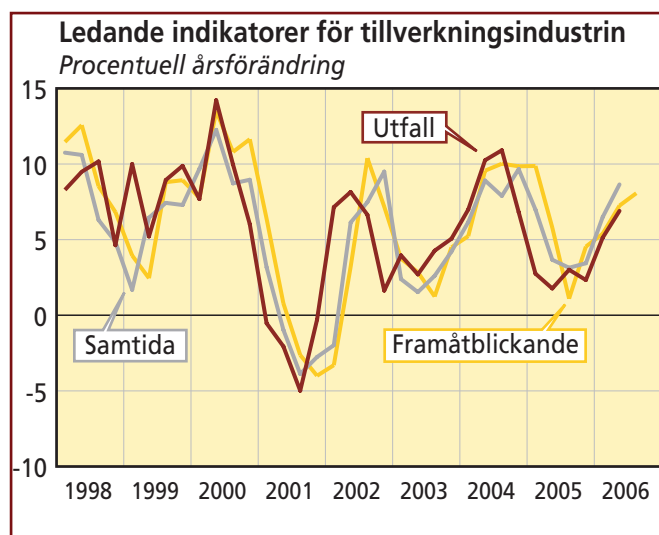
Visste du att SCB gör konjunkturbarometrar för olika regioner i Sverige? Den senast publicerade avser Västsverige. Du hittar den på SCB:s webbplats, www.scb.se. Välj Sveriges ekonomi, Regionala konjunkturbarometrar.

SCB:s ledande indikatorer

Starkare tillväxt i industriproduktionen andra och tredje kvartalet 2006

Industriproduktionen som under 2005 uppvisade relativt svag tillväxt är nu på väg uppåt. Tillverkningsindustrins produktion ökade med 5,1 procent första kvartalet 2006

(fjärde kvartalet 2005: 2,3 %), jämfört med samma period året innan. Utfallet för andra kvartalet blev 6,9 procent. Den framåtblickande indikatorn antyder en ännu starkare tillväxt för tredje kvartalet: 8,0 procent.

Så här görs diagrammet

De ledande indikatorerna, beräknas dels utifrån företagets utfall för det aktuella kvartalet och dels utifrån deras förväntningar om det kommande kvartalet, enligt Konjunkturinstitutets industribarometer. Utgångspunkten är kvalitativa uppgifter från företagen om deras syn på utvecklingen, det vill säga om produktionen ökar, är oförändrad eller minskar. Utifrån de kvalitativa uppgifterna skattas sedan de kvantitativa med hjälp av nationalräkenskapernas volymutveckling för tillverkningsindustrins kalenderkorrigerade förädlingsvärde. Detta görs med hjälp av ett så kallat Kalmanfilter.¹

¹ För mer information om metoden för den ledande indikatorn, se SCB:s webbplats www.scb.se/Grupp/ekonomi/_Dokument/OllerLI.pdf.

Kontaktperson: Alex Teterukovsky, 08-506 940 09

Branscutveckling

Näringslivet växer starkt, men historiskt sett ganska måttligt

Näringslivet har under det andra kvartalet 2006 växt något långsammare än under det första kvartalet, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Detta gäller nästan genomgående såväl inom varu- som tjänsteproduktionen, och handeln utgör inget undantag. Det är dock fortfarande fråga om en relativt hög tillväxttakt jämfört med utvecklingen under den senaste femårsperioden. Sett i ett längre perspektiv framstår den som något begränsad och den är inte i nivå med den tillväxttakt som uppnåddes vid topparna under 1990-talet.

Den inhemska efterfrågan drar alltmer

Den inhemska efterfrågan börjar nu betyda alltmer för det svenska näringslivet. När man tar hänsyn till exportens importandel¹ så visar det sig att exportefterfrågan var mindre än den inhemska efterfrågan som riktade sig mot näringslivet i Sverige under det senaste året. Det innebär

också att under samma tid tillfredställdes två femtedelar av den inhemska efterfrågan genom en ökad import. Trots allt så innebär det att internationaliseringen har förstärkts. En jämförelse med år 2001 visar att exportandelen av produktionen var 37 procent jämfört med 49 procent under de senaste månaderna och importandelen av tillförseln till den svenska marknaden ökat från 31 procent till 39 procent.

Tillväxttakten alltmer synkroniserad

Näringslivets förädlingsvärde ökade med 1,5 procent säsongrensat under andra kvartalet 2006, vilket innebar en viss dämpning jämfört med det första kvartalet men ändå en tillväxt på en relativt hög nivå.

¹ Andelen baseras på den beräkning av importinnehållet i exporten, som presenterades i Sveriges ekonomi som behandlade utvecklingen under det tredje kvartalet 2005. Den gav som resultat ett importinnehåll på 35 procent.

Näringslivets förädlingsvärde

Förändring i procent jämfört med föregående kvartal, säsongrensat och i fasta priser

	2005 kv 3	2005 kv 4	2006 kv 1	2006 kv 2
Näringslivet	1,5	1,0	1,8	1,5
Varuproducenter	1,3	0,9	2,0	1,7
Tillverkningsindustri	1,4	1,1	2,1	1,8
Tjänsteproducenter	1,7	0,8	2,0	1,5
Företagstjänster	1,4	0,9	2,0	1,6

Källa: Nationalräkenskaperna

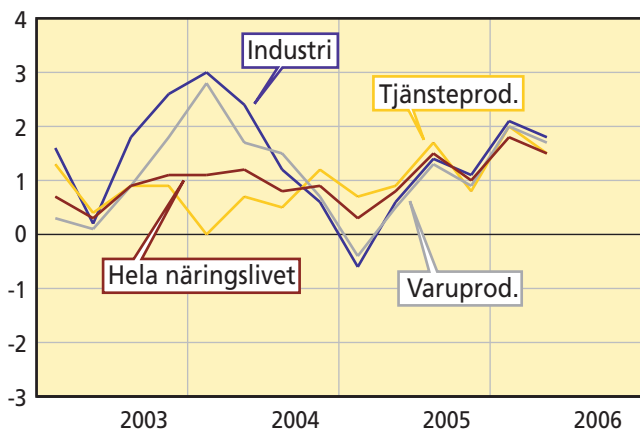
Tillväxttakten var nästan samma för såväl de varuproducerande som de tjänsteproducerande branscherna i genomsnitt. Även för industrin inom den varuproducerande delen och företagstjänsterna inom den tjänsteproducerande delen av näringslivet var utvecklingen nästan helt parallell med denna utveckling under de sista två kvartalen 2005 och det första halvåret 2006. Det har alltså skett en mycket tydlig synkronisering av tillväxttakten i varu- och tjänsteproduktion under dessa kvartal. Det fanns dock en viss tendens för industrin att växa något snabbare.

Men som också framgår av ovanstående tabell och figuren nedan så har utvecklingen varit något ryckig mellan de olika kvartalen under det sista året. Vartannat kvartal har tillväxten accelererat och under de andra har tillväxt takten sjunkit tillbaka. Denna variation är dock klart begränsad jämfört vad som skedde 2003 och 2004 då främst industrins dramatiska svängningar slog igenom i varuproduktionen och i mindre utsträckning även påverkade hela näringslivets utveckling.

Alla dessa jämförelser måste dock tolkas med stor försiktighet eftersom varje serie säsongrensas separat, och det görs ingen avstämning så att aggregatens utveckling blir den samma som summan av de ingående delarna. Dessa skillnader är normalt små, men i vissa konjunkturskeden där förändringen mot den tidigare utvecklingen är stor kan betydande skillnader uppstå. Detta är dock inte fallet under 2006.

Näringslivets förädlingsvärde 2003–2006

Förändring i procent jämfört med föregående kvartal, säsongrensat och i fasta priser

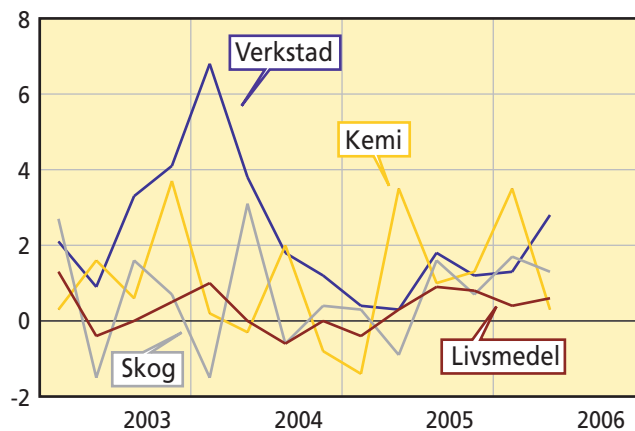
Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. andra kvartalet 2006

Tillväxttakten under de två första kvartalen 2006 och det tredje kvartalet 2005 har för såväl hela näringslivet som den

tjänsteproducerande delen bara överträffats en gång efter 1990-talet, och det var så länge sedan som under det andra kvartalet år 2000.

Förädlingsvärde för industrins huvudbranscher

Förändring i procent jämfört med föregående kvartal, säsongrensat och i fasta priser

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. andra kvartalet 2006

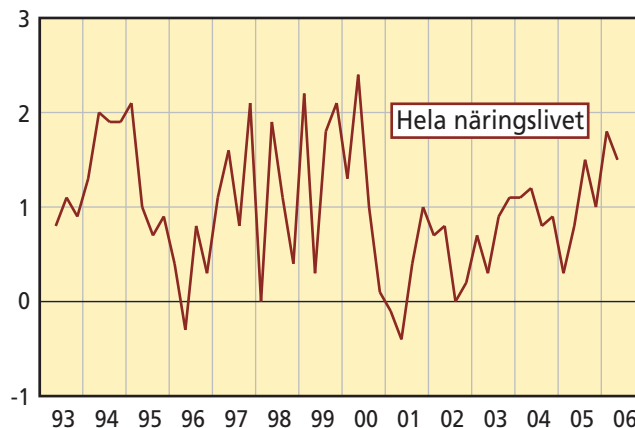
Av de kvartalsvisa tillväxttalen från 2000 och framåt framgår att den väl synkroniserade utvecklingen inom olika branscher under det sista året är relativt unik. I regel har industrins utveckling avvikit kraftigt från de andra delarna av näringslivet och dragit upp eller ned de aggregat den ingått i.

Det är främst den kemiska industrin i vid mening som har lyft industrin fram till och med det första kvartalet 2006, en roll som togs över av verkstadsindustrin under det andra kvartalet. De andra branscherna har legat på under två procent i kvartalstillväxt, säsongrensat och i fasta priser. Det är dock klart positivt jämfört med tidigare eftersom livsmedelsindustrin under alla de fem senaste kvartalen växt, vilket senast skedde under 1999. Skogsindustrin har också fått en mer positiv utveckling och legat på plussidan i fyra kvartal i rad för första gången sedan 2002.

Tillväxten under första halvåret 2006 måttligt stark i ett längre perspektiv

Näringslivets förädlingsvärde 1993–2006

Förändring i procent jämfört med föregående kvartal, säsongrensat och i fasta priser

Källa: Nationalräkenskaperna Data t.o.m. andra kvartalet 2006

Tillväxten i näringslivet under det senaste två kvartalet kan tyckas som mycket stark eftersom den inte har uppnåtts sedan år 2000. Drar man ut perspektivet något längre bakåt så framstår denna tillväxt knappast som speciellt iögonfallande.

Under fyra kvartal i rad 1994–95 låg tillväxttakten minst i nivå med den som uppnåddes under det första kvartalet 2006. Dessutom så överträffades denna tillväxttakt under fem av nio kvartal under den långa tillväxtperioden under slutet av 1990-talet.

Efterfrågetillväxten från hemmamarknaden som riktats mot det inhemska näringslivet, förutom byggindustrin, har varit relativt begränsad. Detta understryks av att handeln vände neråt under det andra kvartalet. Tillsammans med den måttliga tillväxten i de flesta industribranscher utgör detta förklaringen till att näringslivet inte har växt så starkt som under tidigare tillväxtperioder.

Kontaktperson: Hans-Olof Hagén, 08-506 944 66

Kalenderkorrigering i NR

Mer korrekt bild av den ekonomiska aktiviteten

Kalenderkorrigeringar av ekonomisk statistik görs för att på ett korrekt sätt kunna redovisa aktiviteten i ekonomin. Det innebär att man i nationalräkenskaperna justerar produktion och sysselsättning för olikheter i antal arbetsdagar mellan olika kvartal.

Produktion och sysselsättning påverkas givetvis av hur många arbetsdagar det finns i ett kvartal. Antalet arbetsdagar kan också vara olika för år. Skottårsdagen är det tydligaste exemplet på att antal arbetsdagar kan variera mellan åren, men beroende på hur helgerna infaller under olika år så kan antalet arbetsdagar variera även mellan år som inte är skottår.

Frågeställningen bestämmer vilket mått som ska användas

Om faktiska eller kalenderkorrigerade uppgifter skall användas beror på vilken analys man vill göra. Vill man studera hur stor produktionen varit eller hur många arbetstimmar som utförts under perioden skall faktiska tal användas. Vill man studera förändringen av den ekonomiska aktiviteten, dvs. göra en bedömning av konjunkturen, är kalenderkorrigerade uppgifter att föredra. Då tar man bort den påverkan på produktions- eller sysselsättningsutvecklingen som olika antal arbetsdagar i ett kvartal ger upphov till.

I nationalräkenskaperna redovisas kvartalsvisa kalenderkorrigerade tal för produktionen fördelad på bransch, för BNP samt för antal arbetade timmar. Kalenderkorrigerade uppgifter för helår redovisas inte trots att vissa kalendereffekter alltså finns mellan åren. Utvecklingstal beräknas, på samma sätt som för faktiska tal, genom jämförelse med motsvarande kvartal föregående år. Den officiella kvartalsvisa BNP-utvecklingen anges av den kalenderkorrigerade utvecklingen.

Det som påverkar kalendern är främst skottårsdagen, att påsken flyttar mellan första och andra kvartalet, samt att julhel-

gen i olika stor utsträckning hamnar på vardagar, lördagar och söndagar. Därutöver sker förskjutningar i kalendern så att det kan skilja någon vardag, lördag eller söndag/helgdag för samma kvartal olika år.

Kalendereffekter även på försörjningsbalansen

Även användningen i form av konsumtion, investeringar och utrikeshandel påverkas av kalendereffekter. De är emellertid svårare att identifiera, varför ingen kalenderkorrigering görs för användningen. Man kan dock se att hushållens konsumtion påverkas av i vilket kvartal påsken ligger. Kalenderefekten för hushållen påverkas av andra faktorer än antalet arbetsdagar, varför korrigeringen kan gå i motsatt riktning mot produktionen. De olika effekterna på produktion och användning skall då fångas upp i ett kalenderkorrigerat lagervärde, som blir mycket svårtolkat.

Terminologin kan också skapa problem. I nationalräkenskaperna görs beräkningarna först i faktiska tal och därefter görs kalenderkorrigeringarna. För ett kvartal med fler arbetsdagar blir de kalenderkorrigerade siffrorna lägre, men det korrekta uttryckssättet är att det är en positiv kalendereffekt då kalendern innehåller fler arbetsdagar än normalkvartalet.

Beräkning av kalenderkorrigerade värden

Kalenderkorrigeringen i nationalräkenskaperna går till så att ett normalkvartal beräknas som innehåller ett genomsnittligt antal arbetsdagar. Därefter räknar man med hjälp av kalendern ut hur många arbetsdagar som finns under kvartalet. Beräkningen görs för 5-, 6-, och 7-dagarsvecka samt för kontinuerlig drift. Kalenderkorrigeringsfaktorer, som beräknas som skillnaden mellan antal arbetsdagar i det aktuella kvartalet och normalkvartalet, läggs in för näringslivets branscher respektive offentliga myndigheter och hushållens ideella organisationer med hänsyn tagen till om branschen jobbar 5-, 6- eller 7-dagarsvecka eller har kontinuerlig drift. Kombinationer av de olika arbetstidsformerna finns också.

Så här långt är alltså korrigeringen direkt proportionell mot antal arbetsdagar. Uppgifterna behandlas sedan i ett kalender- och säsongrensingsprogram kallat TRAMO-SEATS där TRAMO-delen tar hand om kalenderkorrigeringen och för respektive bransch skattar effekten av olika antal arbetsdagar för de faktiska siffrorna. Ur programmet kommer ett resultat där de kalenderkorrigerade värdena har justerats jämfört med en beräkning som är proportionell mot antal arbetsdagar. För produktionen innebär det att de kalendariska effekterna reduceras till ungefär hälften av den rent proportionella beräkningen. För sysselsättningen är reduktionen ungefär en tredjedel.

Skillnaden mellan den faktiska (okorrigerade) utvecklingen och den kalenderkorrigerade anger vilken effekt kalendern har haft på utvecklingen. Kalendereffekten påverkas alltså av hur många arbetsdagar det är i det kvartal som beräknas men beror också på hur många arbetsdagar det var i jämförelseperiodens kvartal.

De kalenderkorrigerade siffrorna är första steget när säsongrensade värden beräknas. Dataprogrammet räknar i SEATS-delen vidare på de dagkorrigerade talen och skapar säsongrensade serier. I säsongrensingsdelen finns en rad inställningsmöjligheter för att få fram bästa möjliga rensning.

Kraftiga kalendereffekter under 2006

För första och andra kvartalet 2006 har kalendereffekterna varit kraftiga. Förklaringen till det ser man om man studerar den mest vanliga arbetstiden, 5-dagarsveckan. Som framgår av tabellen är förändringen av antalet arbetsdagar mellan samma kvartal olika år oftast en eller högst två dagar. För första och andra kvartalet i år är skillnaden emellertid hela tre dagar. Så stor har skillnaden inte varit någon gång under perioden 1993–2006 utom för första kvartalet 1997, då antal arbetsdagar minskade med fyra. I procent är skillnaden 4,9 i antal arbetsdagar mellan första kvartalet 2006 och första kvartalet 2005 och 4,8 för andra kvartalet. Dessa kraftiga förändringar innebär att kalendereffekten i nationalräkenskaperna uppgick till +1,3 respektive -1,6 procentenheter för första och andra kvartalet.

Förändring i antal arbetsdagar mot föregående år samt totala kalendereffekter på BNP

Förändringen av antal arbetsdagar avser effekter av 5-dagarsvecka

	Kvartal 1		Kvartal 2		Kvartal 3		Kvartal 4		Helår
	Arb. dag.	Kal. eff.	Arb. dag.	Kal. eff.	Arb. dag.	Kal. eff.	Arb. dag.	Kal. eff.	Arb. dag.
1994	1	0,3	0	-0,1	0	0,1	0	0	1
1995	1	0,4	-1	-0,4	-1	-0,2	-1	-0,3	-2
1996	0	0,1	0	0,0	1	0,3	-1	-0,3	0
1997	-4	-1,4	2	0,7	0	0,0	0	-0,1	-2
1998	2	0,7	-2	-0,9	0	0,1	1	0,4	1
1999	0	0,0	1	0,4	0	0,0	1	0,4	2
2000	2	0,9	-1	-0,6	-1	-0,3	-1	-0,4	-1
2001	0	-0,1	0	0,0	0	0,0	-1	-0,4	-1
2002	-2	-0,8	1	0,5	1	0,3	0	0,1	0
2003	0	0,0	-1	-0,5	0	0,0	0	-0,1	-1
2004	1	0,5	1	0,4	0	0,1	2	0,9	4
2005	-2	-1,1	2	1,1	0	0,0	0	0,0	0
2006	3	1,3	-3	-1,6	-1		-1		-2

Som nämnts ovan redovisas i nationalräkenskaperna ingen kalenderkorrigering för helår. I tabellen framgår dock att antal arbetsdagar förändras med någon dag eller ibland två dagar mellan åren. Skillnaden mellan faktiskt och kalenderkorrigerat helår är därför liten. År 2004 intar här en särställning. Detta år var förändringen mellan 2004 och 2003 hela fyra arbetsdagar i 5-dagarsveckan, vilket ledde till en kalendereffekt för helåret på 0,5 procentenheter

Planerat utvecklingsarbete

Kalenderkorrigering kan utföras på olika sätt och kan då ge något olika resultat beroende på vilka metoder som tillämpas. När nationalräkenskaperna 1999 introducerade programvaran TRAMO-SEATS och slutade att redovisa kalendereffekterna proportionellt mot antal arbetsdagar reducerades kalendereffekterna avsevärt. Att skilja på olika typer av arbetsveckor är inget som är absolut nödvändigt för att göra bra kalenderkorrigeringar. SCB kommer i ett projekt där kvartalsberäkningarna ses över också att testa andra metoder för att beräkna kalenderkorrigeringarna.

Kontaktperson: Per Ericson, 08-506 945 37

Nya penningmängdsmått

Penningmängdens innehåll och betydelse

Penningmängden är ett mått på mängden likvida medel i ekonomin. Det finns flera mått vilka varierar i likviditet och definitionen av dessa kan också skilja mellan länder. Centralbankernas intresse för penningmängdsmåtten beror på att penningmängden har en koppling till inflationen. Hur stor vikt denna koppling tillmäts varierar mellan världens centralbanker. För ECB är penningmängden en del av penningpolitiken och man anger ett referensvärde för tillväxttakten. I Sverige är penningmängden inte del i Riksbankens målformulering, men en indikator i t.ex. inflationsrapporten.

I Sverige producerar SCB sedan 2003 finansmarknadsstatistik, där penningmängden ingår, på uppdrag av Riksbanken. 2006 började nya penningmängdsmått, harmoniserade med Europeiska centralbankens (ECB) definitioner, att publiceras.

Penningmängdens komponenter

De olika penningmängdsmåtten bygger på varandra så de komponenter som ingår i M0 ingår även i M1 vars komponenter ingår i M2 osv.

De olika Penningmängdsmåtten

M0	Sedlar och mynt som hålls av allmänheten
M1	M0 + Allmänhetens avistainlåning (inlåning som kan tas ut i princip direkt) i Monetära finansinstitut (MFI) och Riksgäldskontoret
M2	M1 + Allmänhetens inlåning med vissa villkor i MFI och Riksgäldskontoret
M3	M2 + Allmänhetens andelar i penningmarknadsfonder + Allmänhetens innehav av repoavtal sålda av MFI (avtal om framtida återköp av såld tillgång till ett visst pris) + Korta värdepapper (≤ 2 års löptid) utgivna av MFI som hålls av allmänheten

En frekvent förekommande term i finansmarknadsstatistik är Monetära finansinstitut (MFI)¹ vilket omfattar bl.a. banker, bostadsinstitut och finansbolag.

Innehavarsektor i penningmängden är svensk allmänhet där exempelvis hushåll, icke-finansiella företag och finansiella företag som inte klassas som MFI ingår. För sedlar och mynt är Riksbanken emittentsektor medan de andra komponenterna har MFI och i förekommande fall Riksgäldskontoret som emittentsektor. Ett enkelt exempel på vad som menas med emittent- och innehavarsektor är om en privatperson har pengar på sitt lönekonto i en bank. Innehavarsektor är då hushåll, emittentsektor är MFI (bank) och eftersom löne-

¹ MFI definieras som "Finansiella företag som har som verksamhet att ta emot inlåning och/eller nära substitut till inlåning från andra än monetära finansinstitut och som för egen räkning ger krediter och/eller placerar i värdepapper". En lista över svenska institut klassade som MFI finns på Riksbankens hemsida.

kontot räknas till avistainlåning så hamnar beloppet under M1.

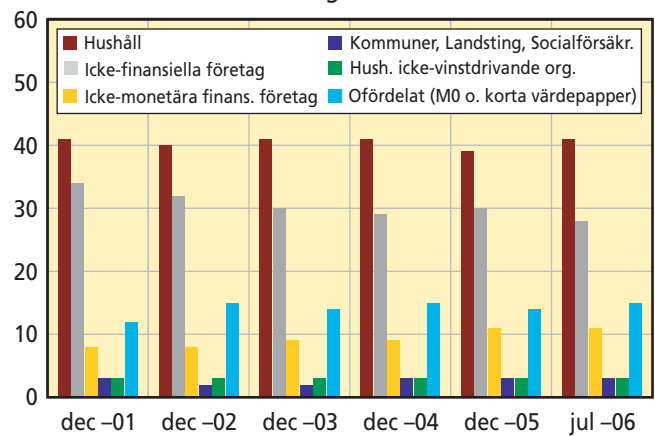
Sedlar och mynt avser bara svenska kronor medan övriga poster består av både utländsk valuta och svenska kronor då den utländska valutan antas vara lätt att byta mot kronor.

Svårt veta vem som äger värdepapper

I M3 ingår värdepapper emitterade av svenska MFI med löptid t.o.m. två år som hålls av svensk allmänhet. Problemet är att papperen kan säljas vidare och information om verklig ägare saknas. Innehavet uppskattas därför genom antagandet att värdepapper emitterade i svenska kronor hålls av motparter i Sverige. Från detta dras sedan svenska MFI:s innehav.

Sektorfördelat innehav av M3

Procent av totala ställningsvärdet

Källa: Riksbankens finansmarknadsstatistik

Data t.o.m. juli 2006

Penningmängden och inflationen

Mycket av intresset för penningmängden beror på sambandet med inflationen. Detta samband formuleras i den s.k. kvantitetsekvationen

$M \cdot V = P \cdot Y$ vilket, approximativt, kan skrivas i förändringsform som

$$\% \Delta M + \% \Delta V = \% \Delta P + \% \Delta Y$$

$\% \Delta$ avser procentuell förändring över en tidsperiod, M är penningmängden,

V är omloppshastigheten på pengar, Y är real bruttonationalprodukt och

P är prisnivå varför $\% \Delta P$ är inflationstakten.

Även om ekvationen ovan inte direkt säger något om orsaksambanden så betraktas ofta real bruttonationalprodukt på lång sikt som styrd av externa faktorer. Även omloppshastigheten på pengar betraktas ofta som långsiktigt bestämd av

externa faktorer eller t.o.m. under det förenklade antagandet att vara konstant. Detta leder till att penningmängden, som centralbanken har möjlighet att styra, på sikt påverkar inflationen.

Centralbankerna agerar på olika sätt

När ECB analyserar prisstabilitet och inflationshot används det man kallar för de "två pelarna". Den ena pelaren är ekonomisk analys vilket omfattar den reala ekonomin där bl.a. utbud och efterfrågan på varor och tjänster, finanspolitik, finansiella marknader och sysselsättning studeras. Den andra pelaren kallas för monetär analys och fokuserar på penningmängden.

Utifrån undersökningar av tillväxten i bruttonationalprodukt och pengars omloppshastighet har ECB beräknat ett referensvärde för M3:s tillväxttakt. Tillväxttakten bör ligga under detta referensvärde för att prisstabiliteten på längre sikt ska upprätthållas. ECB påpekar dock att bakomliggande orsaker och penningmängdens olika komponenter är viktiga att studera. Detta då tillväxttakten på kort sikt kan variera kraftigt och olika bakomliggande orsaker påverkar prisstabiliteten i varierande utsträckning.

Den amerikanska centralbanken Federal Reserve tar upp penningmängden som en faktor bakom inflationen men anser att betydelsen av måtten minskat med tiden. Detta motiveras bl.a. med att omloppshastigheten på pengar kan variera kraftigt och att de olika penningmängdsmåtten kan ge tämligen olika resultat.

Riksbanken behandlar penningmängden som en av flera indikatorer på inflation och tar upp penningmängden och dess utveckling som en bestämningsfaktor till inflationen i sin inflationsrapport. Riksbanken uttalar sig inte lika tydligt som ECB om samband mellan penningmängd och inflation och anger heller inget referensvärde för penningmängdens tillväxttakt.

En betydande orsak till att centralbankerna fäster olika stor vikt vid penningmängdsmåtten är skillnader i banksystemens funktion. I Tyskland förs huvuddelen av alla transaktioner via banksystemet, vilket gör penningmängdsmåttet till ett pålitligt mått över likviditeten i ekonomin. I USA, och även i Sverige, står penningmarknaden för en stor del av de korta placeringarna, vilket inte påverkar banksystemet. Penningmängden blir därför ett mindre pålitligt mått på dessa marknader, men kan användas som en indikator på likviditetsutvecklingen.

Penningmängdens utveckling

Penningmängden

12 månaders procentuell förändring

Källa: Riksbankens finansmarknadsstatistik Data t.o.m. juli 2006

M3 har under det senaste året haft hög tillväxttakt. Gapet mellan tillväxttakt i M1 och M3 i mitten av 2006 beror på flera faktorer. Den sammanlagda tillväxttakten för avistainlåning från icke-finansiella företag och icke-monetära finansiella företag har sjunkit från över 20 procent vid årets början till omkring 10 procent i juli. Detta har fått M1:s tillväxttakt att sjunka.

De poster som framförallt har påverkat den höga tillväxttakten i M3 är avistainlåning från hushåll, korta värdepapper och repoavtal. Korta värdepapper står för mindre än tio procent av stockvärdet för M3 men har senaste året haft en årlig tillväxttakt på ibland långt över 100 procent och varierar kraftigt. Detsamma gäller för repoavtal som står för omkring 5 procent av M3.

Källförteckning:

Europeiska centralbanken, (2004), "ECB:s Penningpolitik 2004" (2:ed)

The Federal Reserve, (2006), "Statistical Release, Money Stock Measures, March 23, 2006"

The Federal Reserve, (2005), "The Federal Reserve System: Purposes & Functions" (9:ed)

Mankiw, Gregory, (2000), "Macroeconomics" (4:ed), Worth Publishers, New York

Statistiska centralbyrån, (2006), "Finansmarknadsstatistik, juli 2006"

Sveriges Riksbank, (2006), "Inflationsrapport 2006:2"

Kontaktperson: Daniel Hansson, 08-506 940 98

Ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet

Under andra kvartalet 2006 fortsatte sysselsättningen att öka jämfört med motsvarande kvartal året före, liksom varit fallet under de tre närmast föregående kvartalen. Till skillnad från de tre tidigare kvartalen skedde även en minskning av arbetslösheten. Tidigare har arbetskraften ökat i ungefär samma takt som sysselsättningen, varför arbetslösheten varit oförändrad.

Ökad sysselsättning i den privata sektorn enligt Arbetskraftsundersökningen

62 000 personer fler var sysselsatta andra kvartalet 2006 jämfört med samma period 2005, enligt AKU. Totalt var 4 331 000 personer sysselsatta. Det är inom den privata sektorn och bland män som ökningen har skett. Ökningen gäller tidsbegränsade anställningar. De branscher där sysselsättningen ökat är dels företagstjänster och fastighetsförvaltning, dels byggindustrin. Stockholms och Södermanlands län, liksom Västra Götalands län har statistiskt säkerställda uppgångar i sysselsättningen.

Minskad arbetslöshet bland män

Antalet arbetslösa minskade med 22 000 till 257 000 personer, jämfört med andra kvartalet 2005. Minskningen har skett bland män. Arbetslösheten motsvarar 5,6 procent av arbetskraften.

De latent arbetslösa, dvs. personer som velat och kunnat ta ett arbete men inte aktivt sökt arbete, minskade med 20 000 till 188 000 personer. Förklaringen är troligen att den kraftiga ökningen av antalet lediga platser har gjort att de latent arbetslösa blivit mer aktiva i att söka arbete.

Arbetade timmar minskade med 3,1 procent beroende på att påsken inföll under andra kvartalet i år, medan den inföll under första kvartalet förra året. Korrigerat för olikheterna i antalet helgdagar ökade antalet arbetade timmar med ca 2,0 procent.

Betydligt fler anställda visar den företagsbaserade statistiken

Enligt den *Företagsbaserade sysselsättningsstatistiken* ökade antalet anställda med 83 000 personer andra kvartalet 2006 jämfört med andra kvartalet 2005. Ökningen gällde alla sektorer, men var störst i den privata sektorn som ökade med 70 000 personer eller 2,7 procent. Tillsvidareanställningar ökade med 2,1 procent, medan visstidsanställningar ökade med 7,1 procent. Ökningen var störst i branscherna företagstjänster och fastighetsförvaltning, och byggindustrin. I den offentliga sektorn ökade antalet anställda med 1,0 procent. Inom staten och landstingen ökade antalet anställda med 0,7 procent och inom kommunerna med 1,1 procent.

Antalet anställda var 4 002 000 personer, vilket är den högsta nivån under 2000-talet. I den privata sektorn var utvecklingen särskilt positiv för små arbetsställen med mindre än 10 anställda. Drygt 40 procent av kvartalets ökning skedde på små arbetsställen.

Kraftig ökning av antalet lediga jobb

Antalet lediga jobb var enligt *Konjunkturstatistik över vakanser* 47 500, varav 39 000 återfanns i den privata sektorn. Ökningen av de lediga jobben i den privata sektorn var nästan 30 procent jämfört med andra kvartalet 2005. Vakanserna var 13 700 i den privata sektorn. Vakanser är obemannade lediga jobb som kan tillsättas omedelbart, en delmängd av antalet lediga jobb.

Vakansgraden var 0,5 procent, ungefär samma nivå som den legat de senaste 2–3 åren. (Se även tabellen.) Jämfört med t ex USA är det en mycket låg nivå, där har vakansgraden legat mellan 2 och 3 procent under samma period. Vakansgraden är lika med antalet vakanser i förhållande till antalet anställda.

De nyanmälda lediga platserna ökade till 49 500 jämfört med 36 600 under andra kvartalet 2005, enligt *Arbetsmarknadsstyrelsen*. Antalet varsel minskade till 2 800 jämfört med 4 100 samma kvartal förra året.

Kontaktperson: Torkel Brinkenfeldt, 08-506 940 96

Några nyckeltal för arbetsmarknaden

År	Arbetade timmar, förändring jämfört med föreg. år ¹	Sysselsatta 1 000-tal AKU ³	Arbetslöshet procent AKU	Andel sjukfrånvarande ⁴ AKU	Sysselsättning enligt regeringens mål ⁵ AKU	Andel avgångna ⁶ KS	Vakansgrad ⁷ procent KVIKS	Genomsnittl. rekryterings-tid, mån. ⁸ KVIKS
Kvartal	procent AKU	procent NR ²						
2003								
1	-1,4	-0,5	4 172	4,7	4,4	76,9	3,1	0,7
2	-2,8	-2,5	4 268	4,6	4,1	78,1	2,8	0,4
3	-1,7	-1,3	4 295	5,0	3,7	78,3	3,1	0,4
4	0,0	-0,5	4 200	5,2	4,1	77,2	3,1	0,4
2004								
1	-1,8	0,6	4 146	5,9	4,1	76,2	2,7	0,4
2	1,9	1,4	4 234	5,5	3,7	77,3	2,7	0,5
3	-0,9	0,0	4 285	5,6	3,4	77,7	3,1	0,4
4	-0,6	1,3	4 189	5,1	3,7	76,5	3,0	0,4
2005								
1	0,8	-3,0	4 146	5,6	3,8	75,8	2,6	0,5
2	3,2	3,2	4 269	6,1	3,4	77,7	2,9	0,5
3	2,1	0,6	4 335	6,2	3,2	78,1	2,9	0,5
4	2,0	1,4	4 268	5,4	3,6	77,4	3,1	0,5
2006								
1	5,0	5,0	4 234	5,8	3,6	76,7	2,4	0,7
2	-3,1	-1,8	4 331	5,6	3,1	78,0	2,8	0,4

1 Procentuell förändring jämfört med motsvarande kvartal ett år tidigare. Data är ej justerade för olikheter i helgdagars placering och övriga ledigheter. AKU-data avser arbetade timmar i genomsnitt per vecka under kvartalet och NR-data avser volymen arbetade timmar per kvartal. NR-uppgifterna har reviderats fr.o.m. kvartal 1 2003. AKU-jämförelsen är fr.o.m. andra kvartalet 2005 t.o.m. andra kvartalet 2006 baserad på de länkade värdena motsvarande kvartal ett år tidigare.

2 I samband med årsberäkningarna för 2002 reviderades nivåer och utveckling av arbetade timmar något för kvartalen såväl bakåt som framåt i tiden. Uppgifterna för kvartal 1 och 2 har nyligen reviderats.

3 Fr.o.m. andra kvartalet 2005 skall jämförelsen med motsvarande kvartal 2004 baseras på de länkade värdena. Antalet sysselsatta kvartal 4 år 2004 (länkat värde) är 4 204 000.

4 Andel av de sysselsatta i åldern 16–64 år som uppgivit att de varit frånvarande från arbetet pga. sjukdom hela referensveckan.

5 Regeringen har som mål att 80 procent av befolkningen i åldern 20–64 år skall vara sysselsatta på den reguljära arbetsmarknaden. Som sysselsatta på den reguljära arbetsmarknaden räknas sysselsatta enligt AKU exklusive sysselsatta i de konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska programmen friårslediga, akademikerjobb, plusjobb, utbildningsvikariat, allmänt anställningsstöd, förstärkt anställningsstöd, särskilt anställningsstöd och stöd till start av näringsverksamhet (enligt statistik från AMS).

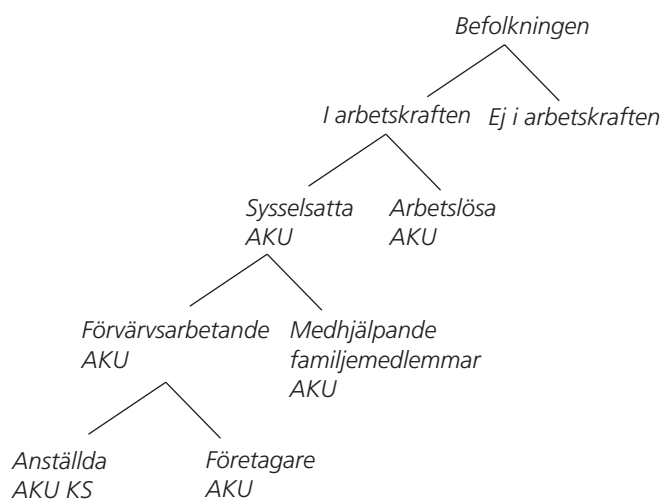
6 Andel avgångna definieras som antalet avgångna med tillsvidare anställning dividerat med antalet tillsvidareanställda. Tidsserien avser den privata sektorn.

7 Vakansgrad definieras som antalet vakanser (obemannade lediga jobb som kan tillsättas omedelbart) dividerat med antalet anställda. Tidsserien avser den privata sektorn.

8 Genomsnittlig rekryteringstid definieras som antalet lediga jobb dividerade med antalet nyanställda. För en härledning av detta mått hänvisas till Ante Farms artikel i Ekonomisk Debatt 2003:6 http://www.sfi.su.se/afa/docs/Den_nya_vakansstatistiken.pdf

Olika källor för sysselsättningsstatistik

Utvecklingen på arbetsmarknaden kan beskrivas utifrån olika källor. Från SCB presenteras uppgifter från tre undersökningar som alla tillhör den officiella statistiken. För många användare är Arbetskraftsundersökningen (AKU) den mest kända och den enda källan som används. Men för vissa frågeställningar finns andra källor som kan vara lämpligare att använda. Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) redovisar kvartalsvis utvecklingen över antal anställda och andra företagsanknutna variabler som frånvaro och personalomsättning. Vidare finns också den registerbaserade sysselsättningsstatistiken (RAMS) som är ett årligt register och en källa som lämpar sig för att beskriva arbetsmarknaden ur ett strukturellt perspektiv.

KS är, liksom AKU, en urvalsundersökning men med den stora skillnaden att det är en företagsbaserad undersökning där arbetsgivarna redovisar uppgifterna. KS styrka ur användarperspektivet är tillförlitligheten i näringsgrensredovisningen och det finns därför skäl att i vissa sammanhang att använda KS framför AKU. AKU innehåller många fler variabler och har längre tidsserier. En ytterligare skillnad är att KS inte omfattar hela arbetskraften, utan endast anställda. En tydlig bild över sysselsättningsbegreppen framgår av schemat.

Bakom begreppen döljer sig också vissa skillnader i avgränsningar och vad som mäts. I KS ingår anställda i alla åldrar, här mäts också anställningar där en individ alltså kan ha flera anställningar. För regionala analyser är det också viktigt att vara uppmärksam på att KS mäter dagbefolkning och AKU nattbefolkning. Nattbefolkningen hänförs till den region län som man är folkbokförd medan dagbefolkningen hänförs till den region där arbetsplatsen är belägen.

En skillnad mellan KS och AKU kan också gälla ett övergripande perspektiv där AKU med dess individperspektiv och rika variabelinnehåll lämpar sig att beskriva arbetsmarknaden ur ett socialt perspektiv. KS beskriver arbetsmarknaden utifrån näringslivets sammansättning.

Vidare delar undersökningen Konjunkturstatistik över vakanser urval med KS. I vakansundersökningen mäts den direkta efterfrågan och det framtida behovet på arbetskraft. I AKU mäts på motsvarande sätt det direkta utbudet av arbetskraft, vilket speglas i det relativa arbetslöshetsstalet.

Kontaktperson: Fredrik Rahm, 019-17 65 97

Offentlig ekonomi 2006

ger en översikt över den offentliga sektorns ekonomi och verksamheter från ett makroekonomiskt perspektiv. I diagram och text visas utvecklingen i termer av inkomster och utgifter av olika slag för sektorn och dess delar – den statliga sektorn, den kommunala sektorn och ålderspensionssystemet. Vidare ingår olika mått på den offentliga sektorns storlek samt jämförelser av sektorns storlek i Sverige och övriga länder i EU och OECD.

Offentlig ekonomi 2006 är en faktaredovisning som vänder sig till alla som är intresserade av ekonomi och samhällsfrågor.

Offentlig ekonomi 2006 kostar 175 kr exkl. moms.

Beställning kan göras via SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, tfn: 019-17 68 00, fax: 019-17 64 44, e-post: publ@scb.se

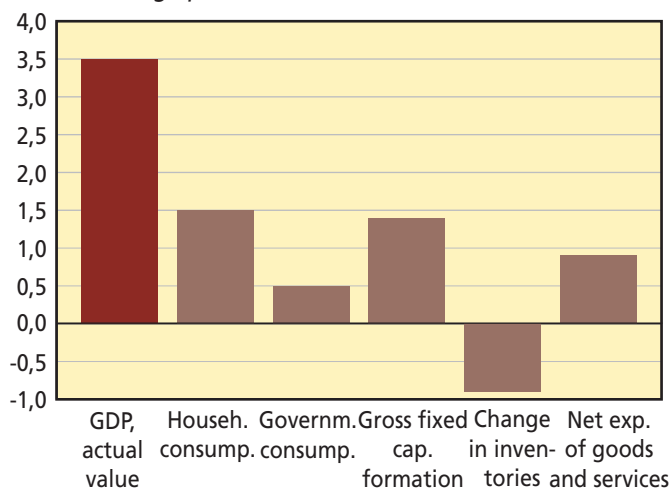
Summary

High growth rate lowers unemployment

The favourable development in the Swedish economy continued during the second quarter. GDP growth was 5.1 per cent compared to the same quarter in 2005, calendar adjusted. This is an increase in the growthrate from the first quarter. In the first half of 2006, GDP has increased by 4.6 per cent compared to the first half of 2005. One difference from previous quarters is that it is now primarily domestic demand that is driving growth. Both household consumption and gross investments increased during the second quarter while net exports contributed less than before. The effect of calendar adjustment was extraordinarily large during the second quarter, 1.6 percentage points, due to the fact that the second quarter did not have as many working days in 2006 as in 2005. Actual growth in GDP was 3.5 per cent in the second quarter, compared to the same period last year. Employment continued to increase and it is now a fact that unemployment is decreasing.

Contribution to GDP growth, incl. imports

Change second quarter 2006 compared to the same quarter previous year
Percentage points

Source: National accounts

Exports, and primarily the export of services, continue to increase. During the second quarter, exports increased by 6.6 per cent, compared to the same quarter in 2005. Imports increased by 5.6 per cent during the same period. This means that the growth rate of exports halved compared to the first quarter, which mirrors the moderation in international demand. It is now mainly the export of services that is develop-

ping well, due to increases in demand for merchandising and foreign exchange. The export of services increased by 14.5 per cent compared to the second quarter last year while the export of goods showed a more modest development. The increase was only 4.2 percent during the same period. Net exports contributed to GDP growth by 0.9 percentage points in the second quarter, which was considerably lower than in the previous quarter.

Household consumption continued to grow over the summer and contributed the most to GDP growth in the second quarter by 1.5 percentage points. Retail trade is still dominated by a high demand for household equipment such as furniture, electrical equipment and electronics. Package holidays, equipment for leisure activities and financial services also contributed to a total increase in household consumption of 3.2 per cent.

Public spending increased by 2 per cent compared to the second quarter of 2005. Increases were seen both for central and local government, although central government spending rose more during the second quarter due to military expenditure.

A slowdown in the rate of growth for gross investments was seen. The increase in the second quarter was 7.9 per cent compared to the previous year. For industrial investments, the rate of increase fell to 1 per cent during the second quarter, compared to 11 per cent in the first quarter. Residential investments showed a continued strength. Investments in roads increased again at a strong rate after a decrease during the first quarter. Inventories contributed negatively to GDP growth, mainly due to a downturn in retail inventories.

Value added within industry and trade increased by 1.5 per cent, seasonally adjusted, during the first quarter compared to the previous year. This is somewhat slower than during the first quarter. Both goods producing and service producing sectors developed smoothly.

Employment continued to increase compared to the same quarter in the previous year. During the second quarter, unemployment decreased. This has not happened previously because the growth in the labour force has been as large as the growth in employment.

Ansvarig utgivare:

Gunnel Bengtsson

Frågor om innehållet i denna publikation kan ställas till:

Monica Nelson Edberg, redaktör	08-506 945 66
Leif Munters, redaktör	08-506 945 09
Hans-Olof Hagén	08-506 944 66
Vera Norrman	08-506 943 04
Bo Sandén	08-506 946 94
Tomas Thorén	08-506 941 46

Medskribenter:

Torkel Brinkenfeldt, arbetsmarknad

Per Ericson, nationalräkenskaper

Daniel Hansson, finansmarknad

Fredrik Rahm, arbetsmarknad

Alex Teterukovsky, statistiska metoder

Grafisk form och webbpublicering:

Monica Andersson	08-506 943 62
Arne Orrgård	08-506 950 73

Förfrågningar kan även göras via e-post med adress: fornamn.efternamn@scb.se.

Sveriges ekonomi – Statistiskt perspektiv

ISSN 1653–3828

URN:NBN:SE:SCB-2006-A28ST0603_pdf